

Jaarverslag Integriteit & Vertrouwenspersonen Ongewenste Omgangsvormen & Integriteit Gemeente Zwijndrecht 2021

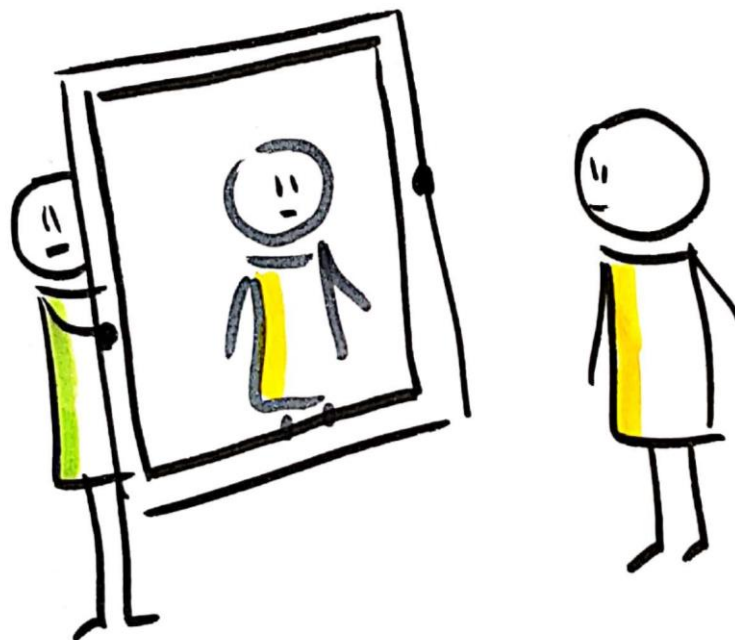
Januari 2022

Opgesteld door:
Integriteitscoördinator en
Vertrouwenspersonen
Gemeente Zwijndrecht

Onze visie op integriteit is:

De gemeente Zwijndrecht is een integere en veilige organisatie waar je een bijdrage levert aan de Zwijndrechtse samenleving.

We streven naar een open, ethische cultuur waar mensen zich uit (durven) spreken, elkaar aan (durven) spreken, kritiek (durven) uiten en mogelijke integriteitsschendingen (durven te) melden.

Integer handelen is niet alleen jezelf in de spiegel aan kunnen kijken, maar ook de ander een spiegel voorhouden en daar samen het gesprek over aangaan.

Inleiding

De gemeente Zwijndrecht beschikte in 2021 over 3 vertrouwenspersonen. Medio 2021 nam een vertrouwenspersoon afstand van zijn rol vanwege het aanvaarden van een leidinggevende functie. In 2021 hebben we door middel van interne vacatures twee nieuwe vertrouwenspersonen geworven. Zij hebben in 2021 hun opleiding gevolgd en voltooid. Met ingang van 2022 gaan zij ook daadwerkelijk als vertrouwenspersoon aan de slag en zijn we met vier vertrouwenspersonen weer op volle sterkte. Hoe de vertrouwenspersoon te werk gaat en hoe u de vertrouwenspersonen kunt bereiken, is te vinden op [SID \(intranet\)](#).

In dit jaarverslag kunt u zien welke werkzaamheden in 2021 hebben plaatsgevonden en hoeveel gesprekken er zijn gevoerd.

Hoofdstuk 1 Aantallen en uren

1.1 Aantal meldingen¹/adviesgesprekken

Soort meldingen/gesprekken	2021
Meldingen ongewenste omgangsvormen	3
Meldingen (vermoeden van een) misstand	4
Combi melding ongewenste omgangsvormen en integriteit	2
Adviesgesprekken/vragen	19
Veilig Publieke Taak gesprekken	2
Totaal aantal gesprekken/meldingen	30

2021 was vanwege de aanhoudende coronacrisis wederom geen gewoon jaar. Ook de Landelijke vereniging van vertrouwenspersonen (LVV) meldt dat werken op afstand maakt dat er minder meldingen worden gedaan, terwijl dat niet betekent dat er geen zaken misgaan. Elkaar fysiek ontmoeten lijkt toch een randvoorwaarde te zijn voor het aantal keren dat een vertrouwenspersoon geraadpleegd wordt. In de regio zien we namelijk dat de vertrouwenspersonen die op de werkplek aanwezig (moeten) zijn, meldingen ontvangen, terwijl de thuiswerkende collega's een terugloop in meldingen zien.

¹ Bij meldingen gaat het voornamelijk over interne meldingen, mensen die werkzaam zijn bij/voor de gemeente Zwijndrecht en een melding doen of een gesprek aangaan. Een enkele keer komt een melding binnen van een externe partij. Ook dan wordt gekeken of er sprake is van een redelijk vermoeden van een misstand en volgen we zoveel mogelijk de procedure hiervoor. In het jaarverslag wordt hier alleen melding van gemaakt als er aanleiding toe is.

Jaarverslag Integriteit Gemeente Zwijndrecht 2021

1.2 Ondersteuning raad

Soort gesprek/melding	2021
Melding ongewenste omgangsvormen	1
Melding integriteit	1
Combi melding ongewenste omgangsvormen en integriteit	1
Adviesgesprekken/vragen	10
VPT gesprek	1
Totaal	14

Veertien meldingen/gesprekken/vragen zijn gesteld door (of gingen over) raadsleden of raadscommissieleden. In de hiernaast weergegeven tabel staan de aantallen en soorten gesprekken over of door raadsleden en raadscommissieleden.

In het jaarverslag van 2020 hebben we aangegeven dat het opportuun zou zijn de nieuwe griffier aan te wijzen als vertrouwenspersoon ten behoeve van de raad met de reguliere vertrouwenspersonen als achtervang. Wegens de drukte als gevolg van de aanhoudende coronacrisis is hier nog geen actie opgezet. In 2022 wordt de training ingepland. De raad kan door middel van een aanwijzing gebruik maken van de vertrouwenspersonen van de organisatie.

1.3 Besteedde uren:

Urenbesteding integriteitsbeleid	2021
Opvang, ondersteuning en advisering	57 uur
Opvang melders ongewenste omgangsvormen	5
Opvang melders integriteit / misstanden	4
Advisering	9
Ondersteuning VPT	7
Onderzoek	31
Overige taken vertrouwenspersonen	218 uur
Overleg vertrouwenspersonen	63
Professionaliteitsontwikkeling	118
Intervisie	17
Signalering	0,5
Voorlichting	19,5
Ontwikkeling beleid	370,5 uur
beleidsontwikkeling	269
Inwerkprogramma organisatie / bestuur	50
Trainingen morele oordeelsvorming ²	51,5
Totaal aantal uur integriteitsbeleid	645,5

² De integriteitscoördinator geeft via het Trainingscentrum Drechtsteden in de gehele regio training morele oordeelsvorming. De uren van deze regionale trainingen, worden door de gemeente Zwijndrecht in rekening gebracht bij het Trainingscentrum op basis van een gesloten dienstverleningsovereenkomst. Jaarverslag Integriteit Gemeente Zwijndrecht 2021

Van de totaal 57 uur die opgingen aan het voeren van gesprekken en meldingen, is negen uur besteedt aan de opvang van melders die een melding deden over ongewenste omgangsvormen of integriteit. Het beantwoorden van adviesvragen kostte eveneens negen uur tijd.

Er heeft dit jaar naar aanleiding van een externe integriteitsmelding een feitenonderzoek plaatsgevonden. De gesprekken, het onderzoek en het opstellen van een rapportage heeft 31 uur gekost. De uitkomst van dit feitenonderzoek was dat er geen redelijk vermoeden van een misstand kon worden vastgesteld, waardoor er geen grond bestond voor het doen van een integriteitsonderzoek. Dit is naar betrokkenen teruggekoppeld.

Op het gebied van beleid, zijn de uren vooral besteedt aan het verder opzetten en ontwikkelen van een onboardingsprogramma, een update van de bestuurlijke integriteitscyclus en het verder borgen van de Veilige Publieke Taak (VPT).

Voor de kenbaarheid van het beleid zijn filmpjes gemaakt over het werk van vertrouwenspersonen (inclusief de werving van nieuwe vertrouwenspersonen), het stappenplan morele oordeelsvorming en de werking van de Ondernemingsraad. Op de planning staat nog een nieuwe filmpje over de Veilige Publieke Taak.

Om de aandacht voor het onderwerp integriteit op de kaart te hebben is de eerste dinsdag van de maand Dilemmadinsdag. Dit is na de zomervakantie wat verwaterd, maar dient op nieuw aandacht te krijgen. Via SID wordt dan een fictief dilemma gedeeld, waarbij medewerkers om een reactie wordt gevraagd. Zodra het kan, wordt ook het Spel Integriteit op de kaart ingezet om het gesprek over integriteit met elkaar te blijven voeren.

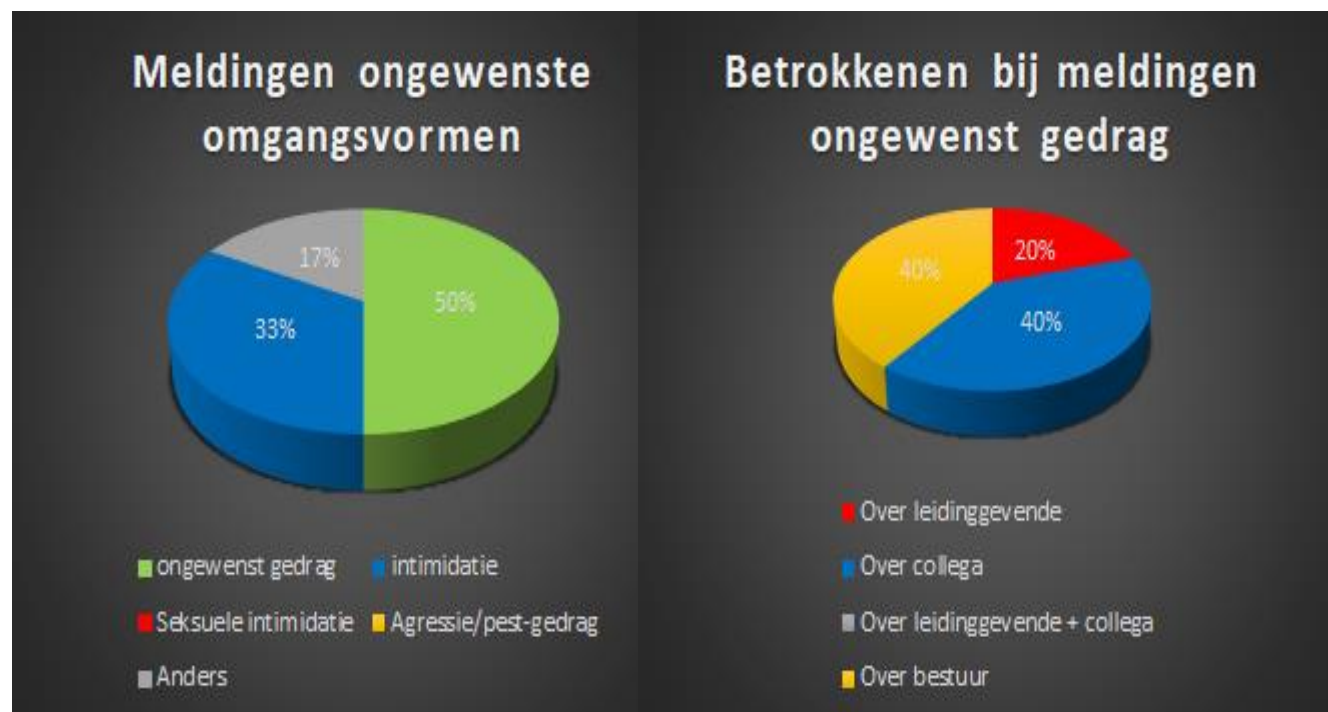

Hoofdstuk 2 Soorten meldingen/gesprekken

In de onderstaande tabellen wordt uitgelegd wat de globale inhoud³ van de meldingen was.

2.1 Tabel Meldingen ongewenste omgangsvormen in 2021

Soort melding					
	<i>totaal</i>	<i>Over leidinggevende</i>	<i>Over collega</i>	<i>Over leidinggevende + collega</i>	<i>Over bestuur⁴</i>
ongewenst gedrag	3		1		2
intimidatie	2	1	1		
Seksuele intimidatie					
Agressie/pest-gedrag					
Anders	1				

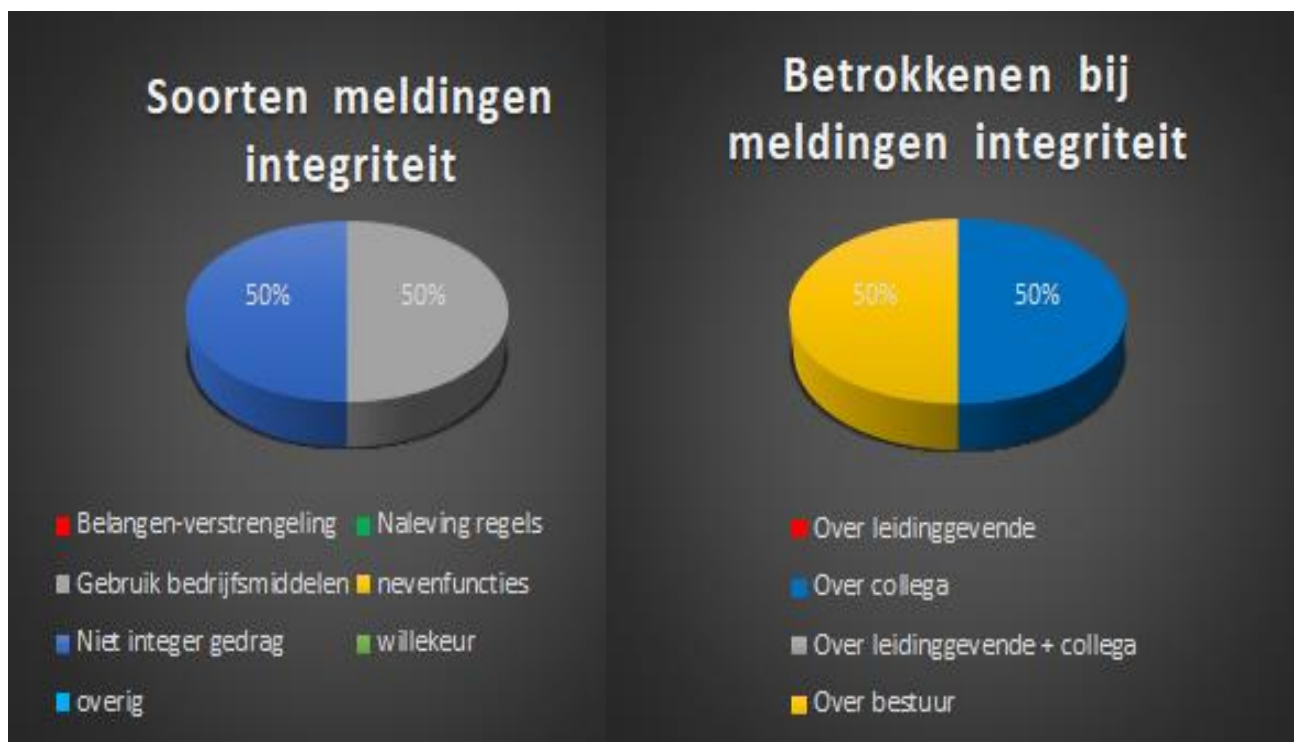
In deze tabel zijn de combinatie meldingen over ongewenste omgangsvormen en integriteit meegenomen.

³ Let op: het "soort melding" geeft aan wat de globale inhoud van het gesprek was, het hoeft niet zo te zijn dat het gemelde zich ook daadwerkelijk heeft voorgedaan.

⁴ Bestuur betreft gemeenteraad, raadscommissieleden en college.
Jaarverslag Integriteit Gemeente Zwijndrecht 2021

2.2 Tabel Meldingen Integriteit in 2021

Soort melding					
	totaal	Over leidinggevende	Over collega	Over leidinggevende + collega	Over bestuur ⁵
Belangen-verstrengeling					
Naleving regels					
Gebruik bedrijfsmiddelen	2		1		1
nevenfuncties					
Niet integer gedrag	2		1		1
willekeur					
overig					

⁵ Bestuur betreft gemeenteraad, raadscommissieleden en college.
Jaarverslag Integriteit Gemeente Zwijndrecht 2021

2.3 Adviesvragen

Als gevolg van het uitbreken van de coronacrisis is het stil met meldingen en adviesvragen.

Ook de landelijke vereniging van vertrouwenspersonen geeft aan een dalende trend te zien gedurende de coronacrisis. Terwijl de dilemma's niet minder groot zijn, denk daarbij aan ongewenst gedrag op basis van het wel of niet gevaccineerd zijn van werknemers.

Ook voor wat betreft de VPT zien we deze trend. Mensen hebben, zeker door de steeds kortere lontjes van de mensen buiten, vaker te maken met grensoverschrijdend gedrag van publiek. Toch blijven meldingen vaak uit. Men is thuis eerder bereid zaken weg te wuiven en er zijn ook geen collega's die op melding aandringen/ of het doen van een melding adviseren. Hier is in de loop van 2021 diverse malen aandacht om gevraagd.

In 2022 staat gemeentebreed een enquête over het ervaren van ongewenst gedrag door derden op de planning. Op basis daarvan wordt het beleid aangescherpt en noodzakelijke maatregelen getroffen. De gemeenteraad wordt hier ook bij meegenomen.

Onderwerpen adviesvragen	Aantal
Omgang bedrijfsmiddelen	3
Interpretatie regelgeving	1
Nevenactiviteiten of -functies	1
Geschenken / uitnodigingen	6
Belangenverstrengeling / imago	3
Declaraties	-
Overig	5
totaal	19

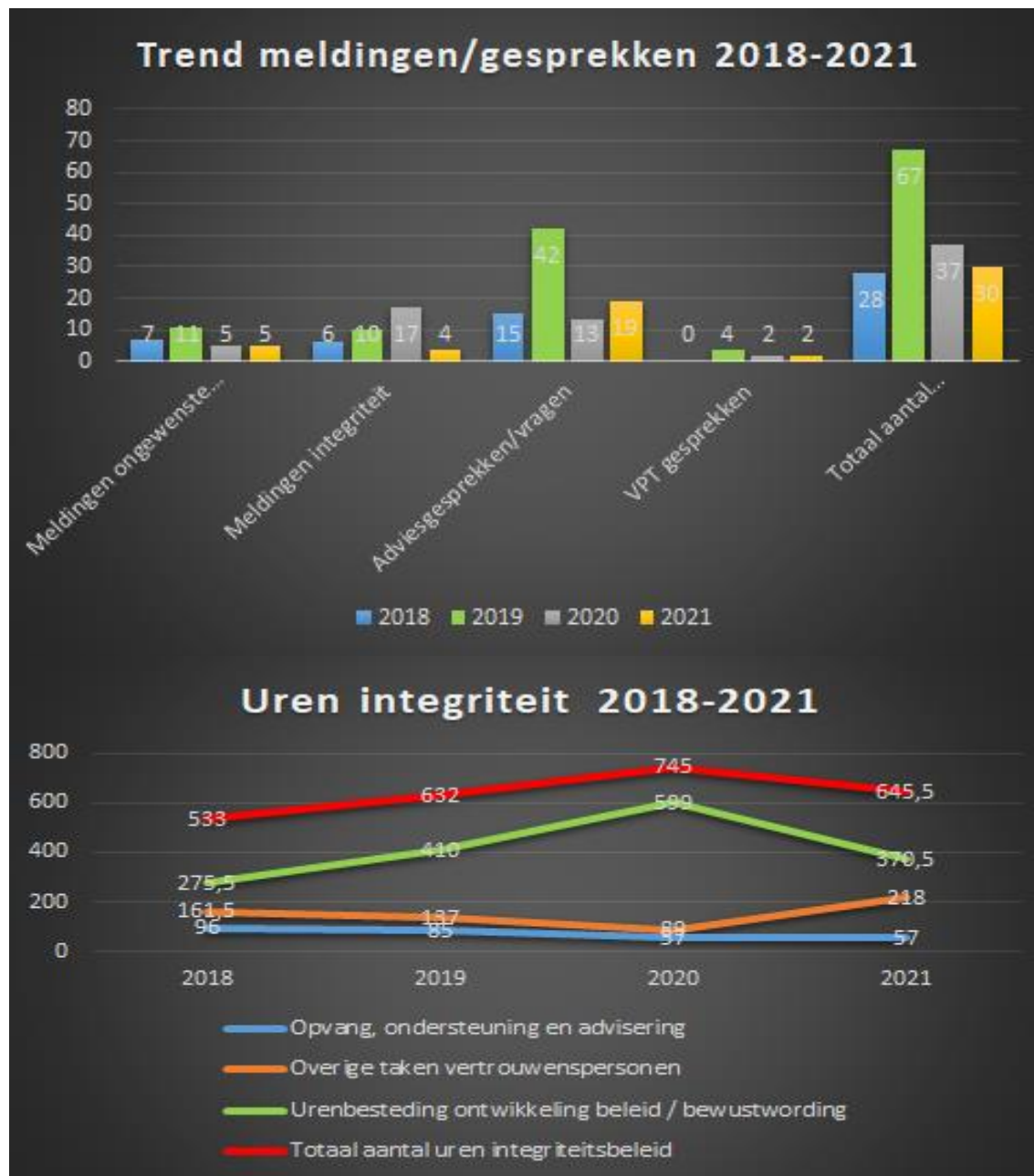

2.4 Vergelijk voorgaande jaren

Soort melding/gesprek	2018	2019	2020	2021
Meldingen ongewenste omgangsvormen	7	11	5	5
Meldingen (vermoeden van een) misstand	6	10	17	4
Adviesgesprekken/vragen	15	42	13	19
Veilig Publieke Taak gesprekken	0	4	2	2
Totaal aantal gesprekken/meldingen	28	67	37	30

Wat meldingen en gesprekken betreft valt er moeilijk te vergelijken omdat ook het jaar 2021 door de coronacrisis een afwijkend beeld laat zien met voorgaande jaren. De bereidheid of noodzaak tot het doen van meldingen lijkt, door het thuiswerken af te nemen.

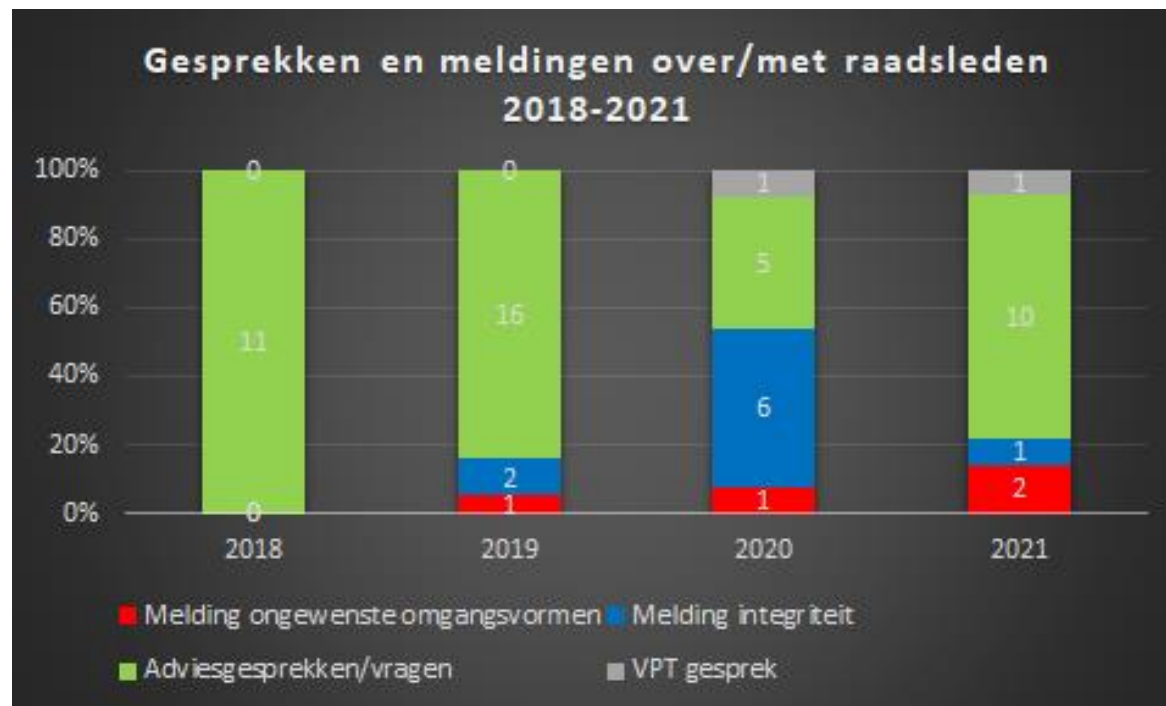
Urenbesteding integriteitsbeleid	2018	2019	2020	2021
Opvang, ondersteuning en advisering	96 uur	85 uur	57 uur	57 uur
Overige taken vertrouwenspersonen	161,5 uur	137 uur	89 uur	218 uur
Urenbesteding ontwikkeling beleid / bewustwording	275,5 uur	410 uur	599 uur	370,5 uur
Totaal aantal uren integriteitsbeleid	533 uur	632 uur	745 uur	645,5 uur

Trend gesprekken en meldingen raadsleden	2018	2019	2020	2021
Melding ongewenste omgangsvormen	0	1	1	2
Melding integriteit	0	2	6	1
Adviesgesprekken/vragen	11	16	5	10
VPT gesprek	0	0	1	1
Totaal	11	19	13	14

Omdat de raadsleden al te maken hadden/hebben met vertrouwenspersonen op afstand is er geen enorme terugloop in aantallen op te merken als gevolg van de coronacrisis.

Het aantal gesprekken is licht toegenomen. Vooral het aantal adviesvragen is gestegen.

Integriteitsbeleidsplan 2019-2023		
Onderdeel		Planning/uitvoering:
Actiepunten Commitment & Visie		
☒	Onderschrijven van de visie op integriteit(sbeleid) door vaststelling van het integriteitsplan.	Besluitvorming 2020
Actiepunten waarden & normen		doorlopend
☒	Regelgeving en overige informatie moet makkelijk(er) vindbaar zijn voor betrokkenen	2020 filmpjes gemaakt
☒	Verbeteren bekendheid vertrouwenspersonen	O.a. in inwerkprogramma
Actiepunten Regels & Procedures		doorlopend
☐	Actueel houden van regelgeving en de bekendheid van de regelgeving	Planning 2022 update nalv wnra
☐	Kennisdeling met MT en bestuur	2021 en verder
Actiepunten personeelsbeleid & cultuur		
☒	Actualiseren van inwerkprogramma	Planning 2020/2021/2022
☒	Invoering exitgesprek	2019
☒	Toevoegen van aandacht voor aan integriteit gerelateerde onderwerpen zoals ondermijning en privacy (AVG)	2020-2021
☐	Onderzoek naar het nakomen van de interne processen	soft control onderzoek 2019
☐	Inventarisatie kwetsbare functies	2021 uitstel naar 2022
☒	Verdere verankering eed, belofte en verklaring	Inwerkprogramma
☒	Invoering VOG ⁶ voor nieuwe medewerkers	Inwerkprogramma (2019)
Actiepunten handhaving		doorlopend
☐	Verbeteren van de handhaving bij incidenten	Ad hoc
☐	Verbeteren van communicatie rondom de handhaving van integriteit	Ad hoc
☐	Aandacht voor aanspreken	2022
Actiepunten Voortgang & rapportage		
☐	Verdere vormgeving van de monitoring en verantwoording van het integriteitsbeleid	2021 en verder
☐	Uitvoeren weerbaarheidsanalyse	2022
☒	Continueren jaarverslag integriteit	jaarlijks
☒	Communicatie over de verantwoording richting personeel en bestuur	Jaarlijks en ad hoc

3.1 Het integriteitsplan

In het integriteitsplan 2019-2023 heeft de organisatie haar (meerjarige) ambitie, visie en doelen vast voor het te voeren integriteitsbeleid vastgelegd. In de tabel is te vinden welke actiepunten er zijn of deze zijn uitgevoerd of wanneer deze op de planning staan.

3.2 Morele oordeelsvorming

Als gevolg van de corona crisis heeft de herhaalsessie op de afdelingen en bij het bestuur ook in 2021 niet plaatsgevonden. Bij de raad heeft de jaarlijkse integriteitsbijeenkomst wel plaatsgevonden. Wel worden alle nieuwe medewerkers digitaal getraind. Als er weer fysieke bijeenkomsten mogelijk zijn, wordt dit middel opnieuw ingezet.

3.3 Bestuurlijke integriteitscyclus

De bestuurlijke integriteitscyclus is in 2021 geüpdatete. In 2021 hebben in het kader van de integriteitscyclus spiegelgesprekken met wethouders, burgemeester en secretaris plaatsgevonden. Daarnaast worden per kwartaal gesprekken gevoerd om integriteit op de agenda te houden.

3.4 Nevenfuncties

Ieder kwartaal worden de nevenfuncties van de collegeleden geüpdatete. In 2021 is ook een update uitgevoerd op raadsniveau.

3.5 Integriteitsbeleid en vertrouwenspersonen

De ambtelijke regelingen op het gebied van integriteit, ongewenste omgangsvormen die in Zwijndrecht van kracht zijn, zijn met de komst van de WNRA te vinden in het personeelshandboek. Een update wordt in 2022 uitgevoerd.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Algemene Conclusie

Als gevolg van de coronacrisis is het aantal meldingen voor een tweede jaar op rij laag. Ook de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen geeft aan dat er als gevolg van corona een dalende trend is te zien. Dat wil niet zeggen dat er geen ongewenst gedrag plaatsvindt. Ook online vindt ongewenst gedrag plaats en met het vaccinatievraagstuk komen meldingen over discriminatie / pestgedrag.

Hoewel we het niet zeker weten lijkt thuiswerken de behoefte om een melding te doen over ongewenst gedrag of mogelijk integriteitschendingen te beïnvloeden. Of dit te maken heeft met de zichtbaarheid van de vertrouwenspersonen of dat het thuiswerken er eerder voor zorgt dat een kwestie aan de aandacht ontsnapt is niet duidelijk. Elkaar fysiek ontmoeten lijkt toch een randvoorwaarde te zijn voor het aantal keren dat een vertrouwenspersoon geraadpleegd wordt. In de regio zien we namelijk dat de vertrouwenspersonen die op de werkplek aanwezig (moeten) zijn, meldingen ontvangen, terwijl de thuiswerkende collega's een terugloop in meldingen zien.

4.2 Vasthouden van aandacht voor en borgen van het vervolgtraject

Elke afdeling/elk team bespreekt minimaal eenmaal per jaar integriteitsdilemma's met elkaar. Het is belangrijk om dat opnieuw te gaan doen nu dat de crisis langer aanhoudt. Aandacht voor integriteit is namelijk altijd belangrijk en moet niet afhankelijk zijn van fysieke aanwezigheid

4.3 Aanbevelingen ten aanzien van het werk van de vertrouwenspersoon

In 2022 willen we de aandacht voor de vertrouwenspersonen maar vooral de inhoud van het werk en waarvoor men bij vertrouwenspersonen terecht kan verder onder de aandacht brengen. Met de afdeling communicatie gaan we kijken hoe we dat het beste vorm kunnen geven.

4.4 Aanbevelingen ten aanzien van het te voeren beleid

Het integriteitsbeleid moet worden geüpdatet. Dit zal in onderlinge samenwerking in 2022 regionaal worden opgepakt. Met de komst van een nieuw bestuur wordt ook richting organisatie de aandacht voor integriteit weer op de agenda geplaatst. Daarnaast is er aandacht voor het nieuw te verkiezen bestuur van de gemeente na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.

Er wordt een screeningsbeleid ontwikkeld met daarin een inventarisatie van kwetsbare functies, ter aanvulling op het integriteitsbeleid waarbij het werven van personeel, het inwerken van personeel en de bewustwording van personeel continu aandacht krijgt.

Omdat het jaarverslag een wettelijke verplichting is voor de werkgever om te laten zien wat er op het gebied van integriteit heeft gespeeld, moeten ook kwesties die bij de leidinggevendenden worden aangekaart op een goede manier in het jaarverslag worden verwerkt. Het jaarverslag 2022 moet hier invulling aan geven.

⁶ Verklaring Omtrent Gedrag
Jaarverslag Integriteit Gemeente Zwijndrecht 2021